Funded by
the European Union

SEESAC

UNDP

1 Indicatori de risc ridicat

2 Primirea sesizării de violență

3 Evaluarea riscurilor

4 Intervenția

5 Acțiuni post-incident

ORIENTĂRI
PENTRU EVALUAREA ȘI ABORDAREA RISCURILOR LEGATE DE UTILIZAREA ABUZIVĂ A ARMELOR DE FOC ÎN CONTEXTUL VIOLENȚEI ÎN FAMILIE

GENDER AND SALW CONTROL: KNOW HOW SERIES

Biroul de control pentru Europa de Sud-Est și de Est asupra armelor de calibru mic și a armamentului ușor (SEESAC) este o inițiativă comună a Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și a Consiliului de Cooperare Regională (CCR), scopul căreia constă în consolidarea capacităților naționale și regionale de control și reducere a proliferării și utilizării abuzive a armelor de calibru mic și armamentului ușor, contribuind astfel la consolidarea stabilității, securității și dezvoltării în Europa de Sud-Est și de Est.

Această publicație a fost elaborată în cadrul proiectului regional *„Sprijin pentru intensificarea lupei împotriva posesiei ilegale, utilizării abuzive și traficului de arme de calibru mic și armament ușor (SALW) în Balcanii de Vest" (IPA/2021/425-067)* finanțat de *Comisia Europeană, Direcția Generală Vecinătate și Negocieri privind Extindere, prin intermediul Instrumentului de asistență pentru preaderare*.

Traducerea și designul grafic al acestei publicații au fost realizate cu contribuția Uniunii Europene, în temeiul Deciziei Consiliului UE (PESC) 2025/2587, în sprijinul SEESAC pentru punerea în aplicare a Foii de parcurs regionale privind combaterea traficului ilicit de arme în Balcanii de Vest și în sprijinul activităților de dezarmare și control al armelor în Europa de Sud-Est și de Est.

Pentru informații suplimentare, contactați:
Șeful SEESAC
Bulevar Zorana Đinđića 64, 11000 Belgrad, Serbia
Tel: +381 11 415 5300
www.seesac.org

Declinare de responsabilitate: Opiniile exprimate în acest document în niciun caz nu pot fi interpretate ca reflectând opiniile Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, ale Consiliului de Cooperare Regională sau ale Uniunii Europene. Denumirile utilizate și prezentarea materialelor din această publicație nu implică exprimarea opiniilor Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, ale Consiliului de Cooperare Regională sau ale Uniunii Europene cu privire la: 1) statutul juridic al oricărei jurisdicții, teritoriu sau zone, sau al autorităților sau grupurilor armate ale acesteia; sau 2) delimitarea frontierelor sau hotarelor sale.

Redactori: Jasminka Frishchikj, expert principal, și Dragan Božanić, analist SEESAC pentru proiecte în domeniul dimensiunii de gen și cercetării
Traducere: Berlizzo translations
Design și machetare: Ivan Ćulafić

Copyright @ SEESAC 2026. Toate drepturile rezervate.

ORIENTĂRI
PENTRU EVALUAREA ȘI ABORDAREA RISCURILOR LEGATE DE UTILIZAREA ABUZIVĂ A ARMELOR DE FOC ÎN CONTEXTUL VIOLENȚEI ÎN FAMILIE

GENDER AND SALW CONTROL: KNOW HOW SERIES

Mulțumiri

Vrem să ne exprimăm recunoștința față de numeroșii specialiști care au contribuit la elaborarea Orientărilor, inclusiv:

Experții: Jasminka Frishchikj (Asociația pentru Emanciparea, Solidaritatea și Egalitatea Femeilor), Kosana Beker (Femplatz), Elona Dini (PNUD Albania), Maja Branković Đundić (PNUD Serbia).

Membrii Grupului de lucru și reprezentanții departamentelor care se ocupă de violența în familie: Snežana Vujović, Aleksandar Marković, Alma Hot, Dejan Bogavac, Behar Ramadani, Zylfije Dema, Milazim Govori, Siniša Kosarić, Enes Softić, Slobodan Janković, Ankica Dimovska, Aleksandra Deckovska, Nenad Milenkovski, Dhurata Mehmeti, Eriselda Dollani, Hike Cara, Paško Pehar.

Reprezentanții Ministerelor Afacerilor Interne și ai Poliției care au participat la discuțiile grupurilor de focalizare: Elsa Zylyftari, Agron Pod Gega, Fatma Kalemi, Reshat Kalaci, Kastriot Gjongecoj, Julian Cano, Silvia Binaj, Tajar Hysenaj, Adeva Kondi, Dhurata Mehmeti, Elena Hasanago, Erba Leka, Eriselda Dollani, Lindita Lushaku, Oldian Lici, Valbona Rrapaj, Miroslav Kosić, Hrvoje Pašalić, Jasmina Čunjalo, Antonija Kovačević, Amir Kuko, Kristijan Kraljević, Kalila Hrgić, Krešimir Kosić, Muamer Bajrović, Edin Musić, Samela Ribo, Zvonimir Brnić, Agron Maliqi, Bajram Ademi, Lorita Bejtullahu-Preteni, Ramadan Ahmeti, Sami Hasanaj, Sefer Muhadim, Blerim N. Krasniqi, Milazim Govori, Behxhet Krasniqi, Esat Maliqi, Mukadese Gogolli-Maloku, Shemsie Jonuzaj, Xhemile Behluli, Mirjana Cvetkovska, Emilija Damčevska, Dean Stamatovski, Nermine Izairi, Tatjana Gjurovska, Demiralija Fejzo, Biljana Jakimovska, Stefan Mihajlović, Violeta Trpčevska, Aleksandra Deckovska, Zulfi Abduli, Burim Ademi, Nenad Dejanoski, Selman Selmanovski, Nikola Gjorgjevski, Astrit Aslani, Snežana Vujović, Alma Hot, Danijela Rajević, Dejan Bogavac, Ermila Vujošević, Jasminka Luboder, Bosiljka Palikuća, Biljana Vukčević, Dragana Jovićević, Dragica Kalezić, Jovana Nišavić, Ranka Jovanović.

Reprezentanții organizațiilor de femei din regiune: Aurela Bozo, Centrul pentru Inițiative Civice și Juridice, Marsela Allmuça și Marinela Muçobega, Centrul „Edlira Haxhiymeri”, Mersida Male (Bashalliu), Asociația pentru Asistență Juridică din Tirana, TLAS, Stela Tanellari, „Different & Equal”, Anjeza Bojaxhiu, Mecanismul coordonat de trimitere pentru cazurile de violență în familie (CRM), municipiul Tirana, Amra Beganović, Medica Zenica, Mersiha Lokvančić, Fundația pentru Democrație Locală, Radmila Žigić și Mirzeta Tomljanović, Fundația „Lara'' Bjeljina, Gorica Ivić și Andrea Buzadžija, Fundația „Femei Unite” din Banja Luka, Elmedina Sejdiu, Centrul pentru Protecția Femeilor și

Copiilor, Elena Dimushevska, Rețeaua Națională împotriva violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, Natasha Petkovska, Comitetul Helsinki pentru Drepturile Omului, Jasna Orovcanec Arangelovik, Asociația Tinerilor Juriști din Macedonia (MYLA), Leonora Dukaj, „Safe life Tuzi", Nataša Međedović și Nada Koprivica, Linia telefonică de asistență SOS pentru femeile și copiii victime ale violenței din Nikšić, Nada Jelovac, Tijana Vuksanović și Jovana Mirković, Casa de siguranță pentru femei din Podgorica, și Zorica Konatar, Centrul pentru Drepturile Femeilor.

Consultările cu privire la Orientări și evaluarea colegială a acestora au fost efectuate de către reprezentanții următoarelor organizații de femei: Linia telefonică de asistență SOS pentru femeile și copiii victime ale violenței din Nikšić, Casa de siguranță pentru femei din Podgorica, Centrul „Edlira Haxhiymeri" din Tirana, Fundația „Femei Unite" din Banja Luka și Fundația „Lara" din Bjeljina.

La elaborarea Orientărilor au contribuit următorii membri ai echipei SEESAC: Alain Lapon, consilier tehnic principal, Juliana Buzi, specialistă în domeniul cooperării regionale, Vesna Cipruš, consilieră principală în domeniul problemelor de gen, Tatjana Višacki, analistă de proiect, Violeta Gaši, asociată de program, și Jana Ilić, asistentă de program.

Sumar

1.	Introducere	7
1.1	Procesul de elaborare a Orientărilor	7
1.2	Abordarea armelor de foc ca factori de risc în contextul violenței în familie	9
1.3	De ce aven nevoie de aceste Orientări?	17
Caseta 1:	Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice și evaluarea riscurilor	18
2.	Prezentarea generală a Orientărilor	19
2.1	Scopul Orientărilor	19
2.2	Pentru cine sunt elaborate Orientările?	19
2.3	Principiile	20
2.4	Conținutul Orientărilor	21
Etapa 1:	Indicatorii de intervenție cu risc ridicat	24
Etapa 2:	Primirea unei sesizări de violență în familie	28
Etapa 3:	Evaluarea riscurilor	32
A)	Agresorul sau un alt membru al gospodăriei deține legal o armă	33
B)	Agresorul sau un alt membru al gospodăriei deține ilegal o armă	34
Caseta 2:	Tehnologiile noi – imprimarea 3D	36
C)	Agresorul are acces la arme de foc în cadrul exercitării atribuțiilor sale de serviciu și este instruit cum să le utilizeze	37
D)	Agresorul ar putea avea acces cu ușurință la arme de foc	37
E)	Indicatorii vizuali ai posesiei (i)legale a armelor de foc	37
Caseta 3:	Verificarea rețelelor sociale și a prezenței online	39
Etapa 4:	Intervenția	42
A)	Asigurarea siguranței personale și a siguranței vitimelor	43
B)	Securizarea și ridicarea urmelor acțiunilor infracționale și a armelor de foc	43
C)	Ridicarea armelor de foc	44
D)	Armele de foc aflate în posesie ilegală	44
E)	Prezența explozivilor și a dispozitivelor explozive	46
Etapa 5:	Acțiunile ulterioare incidentului	48

1. Introducere

1.1 Procesul de elaborare a Orientărilor

În cadrul proiectului regional *Sprijin pentru intensificarea lupei împotriva posesiei ilegale, utilizării abuzive și traficului de arme de calibru mic și armament ușor (SALW) în Balcanii de Vest*, finanțat de *Comisia Europeană, Direcția Generală Vecinătate și Negocieri privind Extindere, prin intermediul Instrumentului de asistență pentru preaderare (IPA II)*, SEESAC oferă sprijin autorităților din Balcanii de Vest pentru integrarea dimensiunii de gen în măsurile de control al SALW. În acest context, sunt realizate numeroase activități pentru intensificarea răspunsului instituțional la utilizarea abuzivă a armelor de foc în cazurile de violență în familie.

Pentru a consolida capacitățile instituționale de prevenire a utilizării abuzive a armelor de foc în cazurile de violență în familie, SEESAC a inițiat elaborarea Orientărilor pentru colaboratorii de poliție în scopul evaluării și abordării riscurilor legate de prezența armelor de foc în contextul violenței în familie. Pentru a elabora aceste Orientări, dar și pentru a realiza o analiză regională privind armele de foc și violența în familie, în anul 2022 SEESAC a inițiat, în colaborare cu ministerele afacerilor interne și direcțiile de poliție din Balcanii de Vest, crearea unui Grup de lucru regional pentru prevenirea utilizării abuzive a armelor de foc în cazurile de violență în familie.

Prima reuniune a Grupului de lucru a fost organizată la Podgorica, în perioada 23-24 noiembrie 2022. La aceasta au participat reprezentanți ai departamentelor responsabile de problematica violenței în familie și ai departamentelor de analiză din cinci jurisdicții din Balcanii de Vest: Podgorica, Priștina, Sarajevo, Skopje și Tirana,[1] care au examinat metodologia de analiză regională privind armele de foc și violența în familie, au discutat principalele provocări legate de prevenirea utilizării abuzive a armelor de foc în cazurile de violență în familie și au inițiat elaborarea Orientărilor pentru evaluarea și abordarea riscului de utilizare abuzivă a armelor de foc în contextul violenței în familie.

1 Deoarece autoritățile din Belgrad, cu sprijinul PNUD Serbia, au elaborat deja orientări similare în cadrul proiectului *Reducerea riscurilor, creșterea siguranței – către eliminarea utilizării abuzive a armelor de calibru mic și armamentului ușor (SALW) în contextul violenței în familie*, reprezentanții de la Belgrad nu au participat la activitățile Grupului de lucru, însă lecțiile învățate și bunele practici dezvoltate în cadrul acestui proiect au fost prezentate Grupului de lucru și incluse în aceste Orientări.

Pentru a extinde baza de dovezi a Orientărilor, au fost organizate cincisprezece (15) grupuri de focalizare pentru a facilita elaborarea acestora și a discuta modul de abordare corespunzătoare a riscurilor legate de prezența armelor de foc în contextul violenței în familie. Grupurile de focalizare au avut loc la Sarajevo în perioada 21 – 23 martie, la Tirana în perioada 28 – 30 martie, la Podgorica în perioada 4 – 6 aprilie, la Priștina în perioada 12 – 14 aprilie și la Skopje în perioada 25 – 27 aprilie. În fiecare jurisdicție au fost organizate câte trei grupuri de focalizare cu reprezentanți ai organizațiilor de femei (în total au participat reprezentanți ai 17 organizații), cu colaboratori de poliție implicați în procesul de aprobare a cererilor de eliberare a permiselor de armă (33) și cu colaboratori care intervin în cazurile violenței în familie (35). În urma discuțiilor, au fost pregătite 15 rapoarte cuprinzătoare, care au contribuit la elaborarea Orientărilor.

Cea de-a doua reuniune a avut loc la Durres, în perioada 23–25 mai 2023, în cadrul căreia membrii au analizat principalele concluzii ale discuțiilor grupului de focalizare și au discutat detaliat preocupările majore și măsurile practice de prevenire a utilizării abuzive a armelor de foc în cazurile de violență în familie.

Pe baza contribuțiilor Grupului de lucru, a bunelor practici deja instituite în regiune, precum și a constatărilor grupurilor de focalizare, SEESAC a elaborat proiectul Orientărilor, care stabilește structura și conținutul și prezintă principalele etape care trebuie parcurse pentru ca riscurile legate de prezența armelor de foc în contextul violenței în familie să fie evaluate și abordate în mod corespunzător.

În lunile noiembrie și decembrie 2023, SEESAC a organizat reuniuni consultative cu membrii Grupului de lucru pentru a prezenta proiectul Orientărilor, care au formulat propuneri de îmbunătățire a Orientărilor, în special în ceea ce privește utilizarea sa practică. De asemenea, au avut loc consultări cu reprezentanții organizațiilor de femei pentru a examina măsurile propuse în Orientări cu privire la siguranța femeilor care au supraviețuit violenței în familie.

În procesul de elaborare a Orientărilor, a fost utilizată o gamă largă de practici bune în acest domeniu, inclusiv produsele de cunoaștere elaborate în cadrul proiectului *Reducerea riscurilor, creșterea siguranței – către eliminarea utilizării abuzive a armelor de calibru mic și armamentului ușor (SALW) în contextul violenței în familie*, implementat de PNUD Serbia, precum și o analiză documentară realizată pentru a sprijini elaborarea acestuia.

1.2 Abordarea armelor de foc ca factori de risc în contextul violenței în familie

Utilizarea abuzivă a armelor de foc continuă să reprezinte o amenințare serioasă pentru adresa siguranța și bunăstarea locuitorilor jurisdicțiilor din Balcanii de Vest, atât a femeilor, cât și a bărbaților. Aceasta favorizează violența în familie și criminalitatea subminând stabilitatea și împiedicând astfel dezvoltarea generală.

Impactul diferențiat al utilizării abuzive a armelor de foc asupra femeilor și bărbaților este evident și bine documentat. Bărbații reprezintă 99% dintre autorii incidentelor cu arme de foc. Aceștia constituie, de asemenea, majoritatea victimelor incidentelor cu arme de foc, constituind 81% comparativ cu 19% în cazul femeilor. Un număr mai mare de bărbați au murit prin sinucidere, în special în cazurile care au implicat utilizarea armelor de foc.

În timp ce bărbații sunt mai expuși riscurilor în contexte infracționale sau în conflicte și dispute publice, femeile sunt afectate disproporționat de utilizarea abuzivă a armelor de foc în cazurile de violență în familie.

Înțelegerea corectă a violenței în familie, a cauzelor, dinamicii, manifestărilor și caracterului său bazat pe gen, precum și a impactului disproporționat asupra femeilor, este o condiție prealabilă esențială pentru orice prevenire eficientă a utilizării abuzive a armelor de foc în contextul violenței în familie.

Violența în familie[1]

Violența în familie este răspândită pe scară largă în societate și reprezintă cea mai răspândită formă de violență. Aceasta include acte de violență fizică, sexuală, psihologică sau economică care au loc în cadrul familiei sau gospodăriei sau între foști sau actuali soți sau parteneri, indiferent dacă agresorul locuiește sau a locuit împreună cu victima. Deși violența în familie poate afecta atât femeile, cât și bărbații, aceasta afectează mai mult femeile. **Ea se deosebește de alte tipuri de violență prin faptul că este bazată pe gen, adică afectează femeia pentru faptul că este femeie sau afectează femeile într-o măsură disproporționat mai mare.**

Violența bazată pe gen constituie o infracțiune și o încălcare a drepturilor omului, inclusiv a drepturilor la viață, libertate, securitate, demnitate, nediscriminare și egalitate al femeilor și bărbaților, precum și o încălcare a integrității fizice și spirituale.

Violența împotriva femeilor implică o încălcare a drepturilor omului și o formă de discriminare a femeilor și reprezintă toate actele de violență bazată pe gen care duc sau pot duce la vătămări sau suferințe fizice, sexuale, psihologice sau economice pentru femei, inclusiv amenințarea cu săvârșirea unor astfel de acte, constrângerea sau privarea arbitrară de libertate, atât în viața publică, cât și privată.

Tipurile și cauzele victimizării femeilor și bărbaților în context familial diferă foarte mult. În contextul familiei, femeile prezintă un risc mai mare de a fi victime ale violenței comise de partenerii intimi actuali sau foști, în timp ce bărbații sunt expuși în primul rând riscului de a fi victime ale violenței comise de alți membri ai familiei, preponderent de bărbați. De obicei, violența împotriva bărbaților nu se bazează pe gen și rezultă din conflicte familiale, probleme de proprietate, violență bazată pe diferența de generații etc.

Cea mai extremă și ultimă formă de violență împotriva femeilor este **femicidul** (cunoscut și sub denumirea de feminicid), adică **omorârea intenționată a femeilor** și fetelor, **motivată de gen. Femicidul presupune omorârea unei femei de către un bărbat, motivată de ura față de femei, dispreț, plăcere, sentimentul de proprietate și exercitarea puterii asupra femeilor.**

Violența în familie și violența exercitată în relația intimă comisă în special de bărbați este un model comportamental în orice relație, care este folosit pentru a câștiga sau a menține puterea și controlul asupra partenerului intim. Ca atare, **violența în familie este întotdeauna un abuz de putere și control din partea agresorului**. Aceasta se caracterizează printr-un model de acțiuni și comportamente abuzive, pe care oamenii le folosesc intenționat pentru a-și controla sau a-și domina partenerul intim. Astfel de acțiuni includ constrângerea și amenințările, abuzul emoțional, izolarea, intimidarea, utilizarea privilegiilor masculine[2] și a copiilor pentru a obține și a menține controlul asupra partenerului.

Atitudinile, normele și așteptările socio-culturale, care stau la baza recurgerii la violență de către bărbați pentru a-și menține puterea și controlul asupra partenerei actuale sau fostei partenere, sunt deseori folosite pentru a justifica această violență. Cercetările au identificat legătura dintre violența în familie și acceptarea dominației bărbaților în societate, stereotipizarea rolurilor de gen și normalizarea violenței ca modalitate de soluționare a conflictelor. **Stereotipurile de gen pot încuraja violența împotriva femeilor,**

2 Privilegiul masculin reprezintă sistemul de avantaje sau drepturi de care beneficiază bărbații în baza sexului lor și se întemeiază pe ideea și practica dominării bărbaților asupra femeilor. În condițiile subordonării sistemice a femeilor, bărbații dobândesc avantaje economice, politice, sociale, educaționale și practice care, într-o măsură mai mare sau mai mică, nu sunt disponibile femeilor. Violența în familie poate perpetua privilegiul masculin în societatea contemporană. Aceasta consolidează poziția de putere pe care se consideră că o dețin bărbații, determinând femeile să suporte în continuare consecințele acesteia. Privilegiul masculin este favorizat de modul în care femeile sunt percepute ca având rolul de a satisface nevoile omologilor lor de sex masculin. Bărbații pot considera că au dreptul de a exercita control asupra femeilor. Acest fapt generează sentimentul de autoritate care se manifestă prin constrângere, sancționare și utilizarea unor tactici de control (Sursa: Domestic Violence and Male Privilege).

precum și posesia și utilizarea armelor de foc, în timp ce prevalența atitudinilor favorabile față de posesia armei într-o comunitate poate împiedica eforturile de combatere a violenței în familie care implică utilizarea armei de foc.

Incidentele de violență în familie sunt rareori unice și, de obicei, devin mai frecvente și mai severe, putând culmina cu vătămări fizice grave sau chiar și cu un deznodământ fatal. Astfel, înțelegerea dinamicii și a etapelor violenței în familie este esențială pentru prevenirea acesteia.

Abordările de prevenire și intervenție ar trebui să țină cont de dinamica complexă a violenței împotriva femeilor și a violenței în familie ca formă de violență bazată pe gen. Astfel, acestea ar trebui să ofere sprijin victimelor la toate etapele, precum și să se concentreze pe recunoașterea și prevenirea escaladării violenței.

Amploarea problemei

În cadrul studiului coordinat de OSCE[II] a fost documentată detaliat amploarea problemei, inclusiv în Balcanii de Vest, precum și prevalența diferitelor forme de violență împotriva femeilor. 70% dintre femei participante la studio au suferit de o formă de violență de la vârsta de 15 ani, în timp ce 31% au fost expuse acesteia în cele 12 luni anterioare studiului. Aproape una din patru femei care au participat la studiu (23%) a fost victima violenței fizice și/sau sexuale din partea partenerului intim, în timp ce 60% au suferit de violență psihologică din partea partenerului intim. Aproape una din două femei a fost victima a cel puțin unei forme de hărțuire sexuală, iar 10% dintre femei s-au confruntat cu urmărirea sexuală la un moment dat din viața lor. Acest studiu a identificat, de asemenea, nivelul scăzut de raportare a cazurilor de violență împotriva femeilor. Doar 7% dintre femei au sesizat poliția imediat după un incident grav de violență comis de partenerul actual, iar 15% – în cazurile de violență comisă de un fost partener.

După cum arată analiza SEESAC, omorul în mediul familial este cea mai frecventă formă de femicid în regiune. 61% dintre toate femeile omorâte în Europa de Sud-Est (ESE) au fost omorâte de un membru al familiei, comparativ cu 12,4% dintre toți bărbații omorâți. Femeile sunt expuse unui risc deosebit de violență din partea partenerului intim, 38,6% dintre toate femeile omorâte și 1,2% dintre toți bărbații omorâți în ESE fiind victime ale propriilor parteneri intimi.

Armele de foc sunt deseori arma aleasă pentru comiterea violenței în violența. Potrivit cercetării efectuate în regiune, 37,7% dintre omorurile comise de membri ai familiei au fost săvârșite cu ajutorul armelor de foc, în timp ce 43,5% dintre toate femeile omorâte de partenerii intimi în ESE au fost omorâte cu arme de foc.

Armele de foc sunt, de asemenea, utilizate ca instrument pentru comiterea altor forme de violență bazată pe gen, precum violența fizică, psihologică și sexuală, inclusiv violul și abuzul sexual, vătămarea emoțională, intimidarea, constrângerea, precum și violența economică. Deși, de regulă, aceste forme de violență preced evenimentele soldate cu decesul, datele disponibile rămân limitate.

Analiza recentă realizată de SEESAC a documentat, de asemenea, caracterul persistent al violenței în familie cu utilizarea armelor de foc și amploarea acesteia. În perioada anilor 2019–2021 în ESE mai multe persoane au fost omorâte cu arme de foc în contextul violenței în familie (101) decât în orice alt tip de incidente, inclusiv în contexte infracționale (93), în cazul disputelor publice (93) și al împușcăturilor în circumstanțe nedeterminate (87).

Omuciderile comise cu arme de foc în Europa de Sud-Est, în funcție de tipul incidentului, sex și an:

Tipul incidentului	2019		2020		2021	
	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei
Violența în familie	11	18	17	24	9	22
Context infracțional	28	4	28	0	30	3
Dispute publice	33	1	26	0	33	0
Împușcături în circumstanțe nedeterminate	24	3	32	2	24	2

Șaizeci și patru (77%) dintre cele 83 de femei omorâte cu arme de foc în Europa de Sud-Est (ESE) au fost omorâte în contextul violenței în familie, același fapt fiind valabil și pentru 37 (10%) dintre cei 361 de bărbați omorâți cu arme de foc. În contextul violenței în familie, femeile au fost mai expuse riscului de utilizare a armelor de foc de către partenerii lor intimi actuali sau foști. Astfel, 47 (57%) dintre toate femeile omorâte cu arme de foc au fost omorâte de partenerii lor intimi. În aceeași perioadă, doi bărbați au fost omorâți cu arme de foc de către partenerele lor. De asemenea, 17 (20%) femei și 35 (10%) de bărbați au fost omorâți cu arme de foc de către alți membri ai familiei, în principal de bărbați.

85% dintre toate incidentele au fost comise cu arme de foc deținute ilegal. Cu toate acestea, în ceea ce privește incidentele soldate cu decesul victimelor, datele limitate arată faptul că sunt utilizate atât arme de foc deținute legal, cât și cele deținute ilegal.

Percepția femeilor și bărbaților a armelor de foc este strâns legată de diferențele dintre modelele de risc la care sunt expuși. Femeile consideră, într-o măsură semnificativ mai mare decât bărbații, că armele de foc reprezintă un risc sau o amenințare pentru siguranța lor și pentru siguranța familiilor lor.

Incidente cu împușcături în masă produse recent în regiune, dintre care unele au fost comise cu arme de foc deținute legal, au avut un impact grav și de durată asupra oamenilor,

familiilor și comunităților. Nu este surprinzător faptul că 78%[III] dintre respondenții din Balcanii de Vest chestionați în anul 2023 au declarat că s-au simțit amenințați de deținerea și utilizarea abuzivă a armelor de foc în mediul lor, ceea ce a plasat problema armelor de foc în rândul principalelor preocupări de securitate din regiune.

De asemenea, 72% dintre respondenții din Balcanii de Vest[IV] au declarat că violența în familie prezintă un risc grav pentru securitate.

Armele de foc ca factori de risc

În contextul violenței în familie, prezența armelor de foc și utilizarea abuzivă a acestora reprezintă un risc semnificativ, afectând grav siguranța victimelor, precum și siguranța colaboratorilor de poliție care intervin și a altor persoane implicate, inclusiv a autorilor actelor de violență.

Există mai multe riscuri specifice legate de armele de foc care trebuie luate în considerare:

- Deținerea unei arme de foc de către agresor și accesul său la armă în contextul violenței în familie amplifică exercitarea de către acesta a controlului și puterii asupra victimelor, ceea ce este scopul pe care îl urmărește. Armele de foc sporesc dezechilibrul de putere dintre victimă și agresor, perpetuează inegalitatea de gen și consolidează ierarhiile sociale care conferă bărbaților o poziție dominantă față de femei.

- Deținerea armelor de foc de către agresori nu constituie doar un mijloc puternic de exercitare a controlului asupra victimelor, ci sporește și riscul provocării unor vătămări grave sau riscul omorului.

- Utilizarea abuzivă a armelor de foc în contextul violenței în familie este mai letală decât în cazul oricărui alt tip de incident și este de aproape patru ori mai fatală decât

în cazul incidentelor infracționale. 37,4% dintre incidentele de violență în familie raportate, în care au fost utilizate arme de foc, s-au soldat cu deces, comparativ cu 9,6% dintre incidentele raportate în context infracțional.

- De obicei, violența în familie are loc în locuințe, iar utilizarea abuzivă a armelor de foc în astfel de spații închise sporește șansele unui rezultat letal.

- Mai mulți factori sporesc probabilitatea unui deznodământ fatal în cazurile de violență în familie în care sunt implicate armele de foc[V]:

  - probabilitatea redusă ca femeile să raporteze cazul de violență;
  - gravitatea rănilor provocate prin împușcare;
  - capacitatea redusă a victimei de a opune rezistență;
  - șansele reduse ale victimei de a scăpa sau ale persoanelor din afară de a interveni și de a-i acorda ajutor.

- Din cauza prezenței armelor de foc, deseori violența nu este raportată în faza inițială, ci mult mai târziu, ceea ce conduce la consecințe și mai grave pentru victime.

- În cazul în care armele de foc sunt accesibile, crește probabilitatea ca agresorul să recurgă efectiv la utilizarea acestora în cazuri de violență în familie.

- Părăsirea agresorului poate fi o perioadă deosebit de periculoasă pentru victima violenței în familie, deoarece violența se poate intensifica. Dacă agresorul suspectează sau află că parterul/partenera sa intenționează să îl/o părăsească, comportamentul său poate deveni și mai violent, sporind probabilitatea recurgerii la arma de foc.

- Riscul violenței nu încetează odată cu raportarea acesteia. În acest context, cele mai mari riscuri pentru victime sunt legate, printre altele, de divorț, deciziile privind custodia copiilor și găsirea unui nou partener/partenere. Cercetările recente[VI] privind femicidele comise cu arme de foc, realizate în regiune, au arătat că perioada dintre momentul părăsirii agresorului și comiterea femicidului a variat de la doar câteva zile până la doi ani.

- Simpla prezență a armelor de foc, chiar și atunci când acestea nu sunt utilizate în mod clar abuziv, reprezintă un instrument eficient prin care agresorul poate exercita control asupra victimei.

- Deși datele disponibile privind utilizarea abuzivă a armelor de foc în principal se referă la cazurile de femicid, vătămări corporale și agresiuni, armele de foc sunt cel mai frecvent utilizate în scopul amenințării și intimidării. De asemenea, acestea sunt utilizate ca instrument pentru comiterea altor forme de violență bazată pe gen, precum violența psihologică și violența sexuală, inclusiv violul și abuzul sexual, vătămarea emoțională, constrângerea, precum și violența economică. Deși, de regulă, aceste forme de violență preced evenimentele soldate cu decesul victimei, acestea sunt în mare măsură subraportate.

- Accesul la armele de foc deținute de alți membri ai familiei sau de alte persoane care locuiesc în aceeași gospodărie prezintă, de asemenea, un risc de utilizare abuzivă a acestora în contextul violenței în familie și trebuie luat în considerare în mod corespunzător.

- Accesul agresorului la arme de foc, datorită ocupației și instruirii profesionale privind utilizarea acestora, sporește probabilitatea producerii unui caz letal. În perioada anilor 2019–2021, una din zece persoane (10 din 101) omorâte cu arme de foc în cazurile violenței în familie în Balcanii de Vest a fost omorâtă de un polițist sau militar.

- Prezența armelor de serviciu la domiciliu, în special în cazul în care acestea nu sunt păstrate în mod corespunzător, sporește riscul utilizării lor abuzive în contextul violenței în familie, cazuri care au fost raportate în regiune.

- Deși atât armele de foc deținute legal, cât și cele deținute ilegal sunt utilizate abuziv în contextul violenței în familie, armele de foc deținute ilegal prezintă un risc specific din cauza lipsei oricărui mecanism de control asupra acestora.

- Atacurile armate în masă sunt foarte frecvent legate de violența în familie. În regiune au fost înregistrate mai multe cazuri în care atacurile armate în masă comise în spațiul public au fost precedate de incidente de violență în familie. Utilizarea abuzivă a armelor de foc în contextul violenței în familie prezintă riscuri atât pentru siguranța victimelor, cât și pentru siguranța comunității în general.

- Autorii unor atacuri armate în masă anterior au comis acte de violență, care au fost sesizate sau pentru comiterea cărora au fost acuzați. Au fost raportate și cazuri în care o armă de foc a fost restituită agresorului, pentru ca acesta să o utilizeze, câteva zile mai târziu, într-un atac armat în masă.

- Femicidul comis cu arme de foc deseori are loc în public, în prezența mai multor martori aflați în imediata apropiere.

- Prezența armelor de foc și utilizarea lor abuzivă prezintă un risc direct pentru siguranța colaboratorilor de poliție care intervin în cazurile respective.

- Prezența armelor de foc este asociată cu un risc crescut de suicid. În familiile în care există violență în familie, prezența armelor de foc poate spori riscul de suicid al victimelor, agresorilor și chiar al altor membri ai familiei.

- Copiii, care trăiesc în familii în care armele de foc sunt utilizate abuziv, sunt expuși unui risc sporit de traumă, care poate avea consecințe pe termen lung asupra dezvoltării lor. Există, de asemenea, riscul ca aceștia să intre în contact cu arma de foc, ceea ce poate duce la producerea unor accidente.

- Accesul copiilor și tinerilor la arme sporește riscul de accidente, suicid și acte de violență în rândul tinerilor.

- Efectele traumatice ale utilizării abuzive a armelor de foc afectează nu doar victimele, ci și martorii, inclusiv copiii și alți membri ai familiei.

- Deținerea și utilizarea abuzivă a armelor de foc în contextul violenței în familie pot fi legate de alte activități infracționale, inclusiv de traficul de arme și droguri sau de criminalitatea organizată.

O analiză recentă a cazurilor de femicid comise cu utilizarea armelor de foc în Serbia[VII] a identificat următorii factori de risc sporit care au precedat aceste evenimente: **victima a părăsit agresorul** (68% din cazuri), **gelozia agresorului** (63% din cazuri), **teama victimei față de agresor sau frica de a fi omorâtă** (47% din cazuri) și faptul că **victima era hărțuită și urmărită de agresor** (26% din cazuri).

În 4 din cele 19 cazuri de femicid comise cu arme de foc, agresorii aveau acces la arme datorită activității lor profesionale în domeniul securității, de exemplu, lucrau în calitate de paznic de terenuri agricole, paznic de vânătoare sau polițist.

1.3 De ce aven nevoie de aceste Orientări?

În anul 2021, SEESAC a realizat o analiză de amploare bazată pe dimensiunea de gen a legislației și politicilor în domeniul controlului armelor de calibru mic și armamentului ușor în Balcanii de Vest pentru a evalua și a consolida sensibilizarea acestora la dimensiunea de gen. Analiza a evidențiat eforturile considerabile întreprinse în toată regiunea pentru a ca legislația privind armele de foc să prevină utilizarea acestora în contextul violenței în familie. Acest obiectiv este atins atât prin intermediul legislației privind armele, care are scopul de a restricționa accesul unui solicitant la arme de foc în cazul în care acesta a comis în trecut acte de violență în familie, cât și prin intermediul legislației privind protecția împotriva violenței în familie, care instituie mai multe măsuri de consolidare a prevenirii violenței în familie. Astfel de măsuri includ, de asemenea, proceduri de evaluare și gestionare a riscurilor.

Riscul unui pericol iminent de violență în familie reprezintă probabilitatea ca violența în familie să aibă loc, să se repete și să se agraveze. Riscurile pentru siguranță, cu care se confruntă o anumită victimă, sunt evaluate de la caz la caz, în conformitate cu procedurile standardizate. În cadrul evaluării riscurilor, este evaluat riscul de letalitate, gravitatea situației și riscul de repetare a violenței[VIII]. Autoritățile competente gestionează riscurile pentru siguranță identificate în cadrul evaluării riscurilor prin activități orientate către victime (de exemplu, elaborarea unui plan de siguranță), către agresori (de exemplu, utilizarea competențelor poliției pentru investigarea, depistarea și stoparea comportamentului infracțional) sau către victime și agresori în mod combinat. Amploarea și tipul activităților desfășurate ar trebui să se bazeze pe evaluarea riscurilor, să fie realizate în cadrul unui mecanism interinstituțional și monitorizate în ceea ce privește eficacitatea acestora. Aceste activități au scopul de a reduce amenințarea prezentată de agresor și protejarea victimei împotriva violenței și abuzului ulterior.

Procedurile de evaluare a riscurilor din Balcanii de Vest recunosc, deși într-o măsură diferită, riscurile legate de armele de foc în contextul violenței în familie. Riscurile sunt evaluate luând în considerare, în principal, deținerea armei de foc de către agresor și, într-o măsură mai redusă, accesul la arme de foc, precum și faptul dacă o armă de foc a fost utilizată abuziv în incidentul raportat.

În pofida eforturilor evidente de abordare a riscurilor de utilizare abuzivă a armelor de foc în contextul violenței în familie, datele disponibile demonstrează persistența violenței în familie, inclusiv a utilizării armelor de foc în acest context.

Date fiind aceste tendințe, această problemă trebuie abordată în mod urgent. Astfel, Grupul de lucru a analizat detaliat modalitățile prin care procedurile existente de evaluare a riscurilor ar putea fi consolidate în continuare, astfel încât să poată identifica toate formele de utilizare abuzivă a armelor de foc în contextul violenței în familie. Deși au fost abordate riscurile legate atât de armele de foc deținute legal, cât și de cele deținute

ilegal, Grupul de lucru a evidențiat în special provocările pe care le prezintă utilizarea abuzivă a armelor de foc deținute ilegal și identificarea în timp util a acestor cazuri.

Caseta 1: Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice și evaluarea riscurilor

Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice subliniază obligația de a lua în considerare riscurile generate de armele de foc în contextul violenței în familie.

Articolul 51 – Evaluarea și gestionarea riscurilor

1. Părțile vor lua măsurile legislative sau alte măsuri necesare pentru a asigura faptul că toate autoritățile relevante realizează o evaluare a riscului de letalitate, a gravității situației și a riscului de violență repetată în vederea gestionării riscului și, dacă este necesar, pentru a furniza siguranță și sprijin coordonate.
2. **Părțile vor lua măsurile legislative sau alte măsuri necesare pentru a asigura faptul că evaluarea la care se face referire în alineatul 1 ia în considerare, în toate etapele investigării și aplicării măsurilor de protecție, faptul că autorii actelor de violență acoperite de sfera de aplicare a prezentei Convenții posedă sau au acces la arme de foc.**

Alineatul 2 extinde obligația de a asigura faptul că evaluarea riscurilor menționată la alineatul 1 al acestui articol ia în considerare în mod corespunzător informațiile credibile privind deținerea armelor de foc de către agresori. Deținerea armelor de foc de către agresori nu doar că constituie un mijloc puternic de exercitare a controlului asupra victimelor, ci și sporește riscul de omor. Acest fapt este valabil în special în situațiile care urmează după un conflict sau în contexte în care există tradiția deținerii armelor de foc, ceea ce le poate oferi agresorilor un acces mai larg la aceste arme. Cu toate acestea, cazurile foarte grave de violență împotriva femeilor și de violență în familie au loc cu utilizarea armelor de foc și în toate celelalte contexte. Din acest motiv, autorii proiectului au considerat că este important ca, la toate etapele investigării și aplicării măsurilor de protecție, să fie instituită obligația ca orice evaluare a riscurilor, cu care se confruntă o victimă, să fie efectuată luând în considerare în mod sistematic faptul dacă agresorul deține legal sau ilegal arme de foc sau dacă are acces la acestea, pentru a garanta siguranța victimelor. De exemplu, în cazul emiterii ordinelor de interdicție de urgență, a ordinelor de restricție sau de protecție și în cazul stabilirii pedepsei în urma condamnării penale pentru orice formă de violență, care ține de domeniul de aplicare al acestei Convenții, Părțile pot adopta, în cadrul sistemelor lor juridice naționale, măsurile necesare pentru a face posibilă sechestrarea/confiscarea imediată a armelor de foc și a munițiilor.

2. Prezentarea Generală a Orientărilor

2.1 Scopul Orientărilor

Scopul acestor Orientări este de a ajuta colaboratorii de poliție:

- **să evalueze**
- **să abordeze**
- **să prevină și să reducă**

riscurile legate de prezența și utilizarea abuzivă a armelor de foc în cazurile de violență în familie, în special în cazurile de violență împotriva femeilor și astfel să contribuie la sporirea siguranței supraviețuitorilor violenței în familie.

Sprijinind aplicarea eficientă a prevederilor legale relevante și implementarea priorităților strategice, Orientările au scopul să contribuie la eliminarea fenomenului violenței în familie, violenței împotriva femeilor și violenței bazate pe gen, precum și să îmbunătățească siguranța și bunăstarea femeilor și bărbaților în Balcanii de Vest.

Orientările trebuie considerate, în primul rând, ca un instrument util destinat specialiștilor pentru îmbunătățirea modului de abordare a riscurilor legate de utilizarea abuzivă a armelor de foc în contextul violenței în familie, și se bazează pe procedurile de evaluare a riscurilor deja instituite. Orientările sunt destinate să îmbunătățească în continuare eficiența acțiunilor deja întreprinse de colaboratorii de poliție competenți în domeniu, inclusiv eficiența evaluării riscurilor, fără intenția de a înlocui procedurile operaționale standard existente. Acestea oferă o ghidare mai detaliată cu privire la modul de evaluare aprofundată a acestor riscuri specifice armelor de foc, abordare corespunzătoare a acestora și asigurare a siguranței victimelor.

Orientările pornesc de la premisa că colaboratorii de poliție competenți în domeniu cunosc procedurile existente de evaluare a riscurilor și celelalte proceduri operaționale standard aplicabile în jurisdicțiile lor. Astfel, Orientările nu conțin liste de evaluare a riscurilor menționate, ci se concentrează doar pe rolul armelor de foc în contextul violenței în familie.

2.2 Pentru cine sunt elaborate Orientările?

Orientările sunt adresate în primul rând colaboratorilor de poliție care intervin în cazurile de violență în familie. În același timp, Orientările pot constitui un instrument util pentru toți ceilalți actori implicați în prevenirea violenței în familie, precum centrele de asistență socială, procuraturile, instanțele judecătorești, mecanismele de coordonare, dacă există, precum și organizațiile care prestează servicii specializate victimelor violenței.

2.3 Principiile

Abordarea generală a Orientărilor se bazează pe respectarea deplină și integrarea principiilor generale în activitățile de prevenire și eliminare a violenței în familie, violenței împotriva femeilor și violenței bazate pe gen. Aceste principii includ:

- *Toleranța zero față de violență*, ceea ce înseamnă că societatea nu acceptă violența în familie, violența sexuală și violența bazată pe gen și nici atitudinile care stau la baza acesteia;

- *Prioritatea tuturor intervențiilor este încetarea violenței și asigurarea celorlalte măsuri de sprijin și asistență pentru victime;*

- *Siguranța victimei* reprezintă o prioritate în acțiunile întreprinse de servicii, instituții și autorități;

- *Adoptarea unei abordări centrate pe victimă* și luarea în considerare a numeroaselor necesități ale victimelor, a vulnerabilităților acestora și a riscurilor cu care se confruntă, precum și a impactului deciziilor și acțiunilor întreprinse asupra acestora;

- *Agresorul este singurul responsabil pentru comportamentul violent;*

- *Dezechilibrul de putere dintre victimă și autorul actelor de violență* trebuie luat în considerare în cadrul oricărei intervenții;

- *Factorii precum vârsta, dizabilitatea, etnia, orientarea sexuală, identitatea de gen, locul de reședință (urban/rural) și expunerea la sărăcie* trebuie luați în considerare în cadrul intervenției, deoarece aceștia pot influența semnificativ formele și gradul de expunere la riscul de violență în familie.

2.4 Conținutul Orientărilor

Orientările cuprind o serie de liste de verificare practice menite să ajute colaboratorii de poliție să evalueze într-un mod corespunzător riscurile legate de utilizarea abuzivă a armelor de foc, atât a celor deținute legal, cât și a celor deținute ilegal, în contextul violenței în familie, precum și să ia măsurile necesare de răspuns cu urgența necesară.

Pe baza acestei abordări, Orientările oferă o imagine de ansamblu asupra acțiunilor referitoare la armele de foc care trebuie întreprinse la fiecare etapă a procedurilor polițienești:

ETAPA 1

INDICATORII DE INTERVENȚIE CU RISC RIDICAT

ETAPA 2

PRIMIREA UNEI SESIZĂRI DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE

ETAPA 3

EVALUAREA RISCURILOR:

- Arme de foc deținute legal
- Arme de foc deținute ilegal
- Accesul la arme de foc
- Amenințarea cu utilizarea armelor de foc
- Indicatori vizuali ai deținerii (i)legale a armelor de foc
- Verificarea rețelelor sociale și a prezenței online

ETAPA 4

INTERVENȚIA

- Asigurarea siguranței personale și a siguranței victimelor
- Securizarea și recuperarea urmelor activității infracționale și a armelor de foc
- Confiscarea armelor de foc
- Armele de foc deținute ilegal
- Prezența explozivilor și a dispozitivelor explozive

ETAPA 5

ACȚIUNILE ULTERIOARE INCIDENTULUI – PROCEDURILE PRIVIND ARMELE DE FOC

ETAPA 1:

Indicatorii de intervenție cu risc ridicat

Pentru a planifica în mod eficient o intervenție, colaboratorul de poliție aflat în serviciu operativ și colaboratorul/colaboratorii de poliție care participă la intervenție, trebuie să cunoască indicatorii intervenției cu risc înalt în contextul violenței în familie, în special când sunt utilizate arme de foc.

În cazul identificării oricărui indicator enumerat mai jos, intervenția trebuie planificată ca o intervenție cu risc ridicat. Prezența acestor indicatori semnalează existența unui risc potențial ridicat în cadrul intervenției, respectiv acțiunile de intervenție trebuie luate cu urgență și prudență maximă.

Indicatorii intervenției cu risc ridicat includ incidente/evenimente când:

- Agresorul deține o armă de foc sau are acces la aceasta, indiferent dacă acesta amenință sau nu că va utiliza arma;
- Există indicii că agresorul ar putea deține arme de foc ilegal;
- Agresorul amenință că va utiliza o armă de foc, inclusiv pentru a se sinucide;
- Agresorul a amenințat anterior că va utiliza o armă de foc;
- În incidentul sesizat sau într-un incident sesizat anterior a fost utilizată o armă de foc;
- O persoană este grav rănită, viața acesteia este în pericol sau cineva a decedat;
- Victima sau alte persoane (de obicei copii) sunt expuse unei amenințări imediate (luare de ostatici), în special în cazul în care sunt utilizate arme de foc;
- Actul de violență este în desfășurare, în special când anterior au fost sesizate cazuri de violență în familie;
- Agresorul are acces la arme datorită ocupației sale și deoarece beneficiază de instruire profesională privind utilizarea acestora (de exemplu, este polițist, militar sau angajat al unei alte instituții și este autorizat să poarte arme, precum un angajat al serviciului de informații, al poliției judiciare, al serviciului vamal sau al serviciilor penitenciare, este pădurar, agent de securitate bancară, agent de securitate al unui muzeu etc., angajat al unei companii private de securitate, angajat al unui magazin de arme de foc, angajat al unui serviciu de protecție a terenurilor agricole sau paznic de vânătoare);
- Agresorul a fost condamnat anterior pentru orice formă de infracțiune sau contravenție care implică violență.

Riscurile sunt amplificate și mai mult în cazul în care agresorul se află în stare de ebrietate sau sub influența substanțelor psihoactive, are probleme de sănătate mintală, inclusiv suferă de afecțiuni nediagnosticate, sau manifestă tendința de a ataca sau de a opune rezistență violentă colaboratorilor de poliție.

Trebuie menționat faptul că stabilirea istoricului de violență în familie și a deținerii armelor va fi dificilă în cazul cetățenilor străini cu ședere temporară.

▼ REȚINEȚI

Riscul în contextul unui incident de violență în familie este o categorie dinamică, care poate escalada rapid, poate agrava situația și poate spori riscul unui deznodământ letal atât pentru victimă, cât și pentru colaboratorii de poliție care intervin.

Având în vedere dinamica complexă a violenței în familie, sunt necesare acțiuni de răspuns la toate formele de violență în familie abordate în mod cuprinzător și cu prudență, inclusiv, printre altele, identificarea factorilor cu risc ridicat.

Riscul crește dacă:

- Agresorul are antecedente de tulburări mintale;
- Există un istoric de violență și/sau sesizări anterioare privind acte de violență;
- Sunt manifestate emoții extreme sau un comportament instabil: agresorii care manifestă emoții extreme sau se comportă instabil pot fi imprevizibili și mai periculoși;
- Prezența copiilor în gospodărie poate spori riscul în timpul unui incident violent;
- Agresorul amenință că se va sinucide;
- Sunt în curs procese judiciare, precum litigii privind custodia copiilor, proces de divorț sau au fost emise ordine de protecție, care pot determina escaladarea violenței;
- Este manifestată o gelozie extremă sau un comportament de control excesiv, inclusiv victima este urmărită sau izolată;
- Au loc schimbări bruște sau extreme în comportamentul agresorului;
- Agresorul a amenințat că va omorî victima sau persoanele din cercul său apropiat;
- Victima declară că se teme că agresorul ar putea să o omoare sau va omorî persoane din imediata sa apropiere, chiar dacă acesta nu a amenințat clar;
- Agresorul a încălcat sau încalcă măsurile de protecție;
- Există o combinație de mai mulți factori, de exemplu: victima raportează pentru prima dată cazul de violență în familie, violența s-a intensificat în ultimul an, victima a părăsit agresorul;
- Animalele de companie sunt supuse abuzului sau sunt ucise.

ETAPA 2:

Primirea unei sesizări de violență în familie

Colaboratorii de poliție aflați în serviciu operativ sunt primii care primesc sesizările privind actele de violență. Având în vedere această funcție, ei au un rol esențial în colectarea informațiilor necesare pentru planificarea corespunzătoare a intervenției, evaluarea rapidă și examinarea riscurilor legate de armele de foc, precum și asigurarea siguranței victimei și a celorlalți membri ai familiei prezenți în timpul incidentului, în special a copiilor.

Aceste informații sunt, de asemenea, esențiale pentru siguranța colaboratorilor de poliție care intervin în cazurile de violență în familie sesizate, precum și pentru siguranța altor specialiști care ar putea fi implicați. **După primirea sesizării, colaboratorul de poliție de serviciu este obligat să transmită cu atenție toate informațiile colectate colaboratorilor care se vor deplasa la fața locului. Astfel este asigurată aplicarea măsurilor necesare pentru protejarea siguranței personale și a siguranței persoanelor prezente la sosirea la locul incidentului.**

De asemenea, modul în care colaboratorii de poliție de serviciu acționează inițial poate influența în mod semnificativ acțiunile ulterioare ale victimei.

În măsura posibilă, colaboratorul de poliție aflat în serviciu operativ trebuie să colecteze informații despre următoarele circumstanțe de la persoana care sesizează cazul de violență:

1. Unde are loc violența (adresa)?
2. Violența continuă în momentul sesizării sau a încetat?
3. Cu cine vorbește (victima, un membru al familiei, un martor...)?
4. Cine este victima? Victima se află în pericol imediat? Cine mai este prezent în timpul incidentului? Sunt copii sau persoane în vârstă?
5. Este cineva rănit? Dacă da, a fost informată o instituție medicală?
6. Cine este agresorul indicat; acesta se află la moment la fața locului?
7. Agresorul se află sub influența alcoolului sau a substanțelor psihoactive?
8. A mai comis anterior acte de violență?

În ceea ce privește armele de foc, întrebați următoarele:

1. A fost utilizată o armă de foc în timpul incidentului? Dacă da, în ce mod?
2. În cazul în care a fost utilizată o armă de foc, inclusiv pentru amenințare, unde se află arma acum?
3. Agresorul deține una sau mai multe arme de foc? Unde se păstrează arma/armele?
4. Ce ocupație are agresorul?
5. O altă persoană din familie, în special dintre cele care locuiesc în aceeași gospodărie, deține o armă de foc?
6. Agresorul a amenințat anterior victima cu arma de foc, inclusiv verbal?

▼ REȚINEȚI

În cazul în care victimele se află în pericol imediat, violența continuă sau persoana care sesizează incidentul de violență nu dorește sau nu poate să răspundă la toate întrebările enumerate, colaboratorul de poliție de serviciu va întreba prioritar unde are loc violența și la pericole specifice este expusă victima.

▲ RECOMANDĂRI DE SIGURANȚĂ

În cazul în care în timpul incidentului a fost utilizată o armă de foc sau există un risc iminent de utilizare a acesteia, victimei trebuie să i se recomande:

a. să se deplaseze într-o încăpere sau într-un spațiu cu ieșire accesibilă, de preferință la parter;
b. să evite încăperile fără ieșire și spațiile în care s-ar putea afla o armă de foc sau alte tipuri de arme, precum bucătăria, baia sau garajul;
c. să rămână într-o încăpere în care este telefon, pentru a putea apela poliția, un prieten sau vecinii;
d. să evite confruntarea cu agresorul.

Recomandările de siguranță prezentate mai sus trebuie comunicate victimelor în toate cazurile, nu doar în situațiile în care a fost utilizată o armă de foc sau există un risc ridicat de utilizare a acesteia. De asemenea, victimei trebuie să i se recomande să aibă numărul de telefon al poliției setat pentru a putea apela rapid și să aibă grijă ca telefonul să fie permanent încărcat.

Victima trebuie să fie informată cu privire la serviciile specializate de asistență și sprijin pentru protecția victimelor violenței în familie (în cazul în care astfel de servicii sunt disponibile), cu care aceasta va elabora un plan de răspuns rapid. De exemplu, victima și serviciul specializat pot conveni asupra unui cuvânt sau a unei expresii pe care victima o va utiliza atunci când va apela serviciul, astfel încât personalul serviciului să contacteze imediat poliția și să explice detaliat unde se află victima, precum și faptul că este vorba despre un caz cu risc ridicat.

ETAPA 3:

Evaluarea riscurilor

În contextul violenței în familie, armele de foc prezintă **numeroase riscuri pentru securitate**. Atunci când evaluează riscul sau planifică o intervenție, colaboratorii de poliție trebuie să ia în considerare următoarele situații:

a. **Agresorul sau un alt membru al gospodăriei (inclusiv victima) deține legal o armă;**
b. **Agresorul sau un alt membru al gospodăriei deține ilegal o armă;**
c. **Agresorul are acces la arme de foc în cadrul exercitării atribuțiilor sale de serviciu și este instruit cum să le utilizeze;**
d. **Agresorul ar putea avea acces cu ușurință la arme de foc;**
e. **Agresorul amenință că va utiliza o armă de foc;**
f. **Există indicii vizuale care sugerează că ar exista arme de foc deținute legal sau ilegal;**
g. **Anterior au avut loc intervenții ale poliției la aceeași adresă sau în legătură cu aceleași persoane.**

Evaluarea existenței oricăruia dintre aceste riscuri este efectuată de către colaboratorul de poliție aflat în serviciu operativ (sau de un alt polițist desemnat) **imediat** după primirea unei sesizări despre un caz de violență în familie. Evaluarea se efectuează pentru fiecare caz de violență în familie sesizat și este esențială pentru planificarea intervenției. De asemenea, trebuie examinate scenariile posibile care ar putea conduce la escaladarea violenței, inclusiv reacțiile agresorului la intervenția poliției. **Informațiile relevante sunt obținute din toate sursele de date disponibile, inclusiv din bazele de date relevante ale Ministerului Afacerilor Interne (MAI)/Poliției și din registrele operative ale poliției.** Această verificare trebuie efectuată imediat și odată cu planificarea intervenției, deoarece este deosebit de important ca reacția să fie rapidă și în condiții de siguranță.

Fiecare risc specific este prezentat detaliat mai jos.

A) Agresorul sau un alt membru al gospodăriei deține legal o armă

După primirea unei sesizări privind violența în familie, colaboratorul aflat în serviciu operativ verifică următoarele detalii:

- Agresorul deține legal una sau mai multe arme de foc înregistrate în registrul armelor de foc al Ministerului Afacerilor Interne?
- Agresorul deține legal una (sau mai multe) arme de foc înregistrate în registrul armelor de foc al MAI, însă arma de foc a fost confiscată sau declarată pierdută, furată sau vândută?

- Un alt membru al gospodăriei deține legal una (sau mai multe) arme de foc?
- A decedat vreun membru al gospodăriei care deținea una (sau mai multe) arme de foc? Dacă da, solicitați informații cu privire la fiecare armă de foc în parte.
- Armele de foc aflate în posesia agresorului sau a unui alt membru al gospodăriei au fost confiscate? Verificați dacă arma (sau armele) de foc a (au) fost restituită (restituite).

▼ REȚINEȚI

În unele cazuri, bazele de date existente ale armelor de foc s-ar putea să nu ofere neapărat informații actualizate referitoare la deținerea acestora sau datele respective ar putea să nu fie accesibile permanent (24/7) colaboratorilor de poliție care intervin în cazuri de violență în familie.

B) Agresorul sau un alt membru al gospodăriei deține ilegal o armă

În procesul de evaluare a faptului dacă agresorul sau alți membri ai gospodăriei, inclusiv victima violenței în familie, ar putea deține ilegal o armă de foc, există mai multe circumstanțe care pot indica posibilitatea sau existența unei suspiciuni în acest sens. Dacă este prezent oricare dintre indicatorii menționați mai jos, acesta trebuie luat în considerare și verificat fără excepție de către colaboratorul competent.

Pentru a evalua dacă agresorul ar putea deține ilegal o armă de foc, trebuie luate în considerare următoarele aspecte:

- Victima suspectează că agresorul deține ilegal o armă de foc sau are acces la aceasta.
- După schimbul de informații cu alți colaboratori de poliție s-a constat că agresorul ar putea deține ilegal una sau mai multe arme de foc sau unul sau mai mulți explozivi.
- Există indicii că agresorul ar putea deține sau avea acces la arme de foc, deoarece are sau a avut o ocupație specifică (de exemplu, este sau a fost polițist, militar sau angajat al unei alte instituții care l-au autorizat să poarte arme, precum un angajat al serviciului de informații, al poliției judiciare, al serviciului vamal sau al serviciilor penitenciare, este pădurar, agent de securitate bancară, agent de securitate al unui muzeu etc., angajat al unei companii private de securitate, angajat al unui magazin de arme de foc, angajat al unui serviciu de protecție a terenurilor agricole sau paznic de vânătoare)?

- Există indicii că agresorul ar putea deține sau avea acces la arme de foc, deoarece a participat la conflicte armate sau locuiește într-o zonă în care a avut loc un conflict armat?
- Agresorul a fost pus sub acuzare pentru o infracțiune legată de posesia ilegală sau traficul de arme sau pentru încălcarea cerințelor legale privind posesia și portul armelor, inclusiv pentru o contravenție? Agresorul a fost condamnat sau sancționat pentru executarea de focuri de armă în scopuri festive? Toate sesizările trebuie luate în considerare, indiferent dacă acestea au dus sau nu la condamnarea agresorului.
- Cererea agresorului pentru eliberarea unui permis de deținere sau port al unei arme de foc a fost vreodată respinsă?
- Verificați istoricul agresorului (dosarul și antecedentele sale penale, apartenența la un grup infracțional sau dacă se află în atenția poliției, precum și orice informații care indică că deține ilegal arme sau dacă le-a comunicat altor persoane că va utiliza una sau mai multe arme împotriva femeii victime etc.).

Oricare indiciu menționat mai sus trebuie abordat cu atenție și verificat suplimentar. Având în vedere gravitatea riscului de violență în familie, datele necesare care nu sunt disponibile imediat trebuie colectate cât mai curând posibil, pentru a planifica la timp intervenția.

▼ REȚINEȚI

Deși victima poate constitui o sursă importantă de informații cu privire la armele de foc deținute ilegal, trebuie avute în vedere următoarele aspecte:

- Victimele sau alte persoane care sesizează incidentele de violență ar putea să nu cunoască că există arme de foc;
- Victimele ar putea să nu fie pregătite să raporteze faptul posesiei ilegale a unor arme din cauza temerilor de consecințe și răzbunare;
- Victimele ar putea să nu aibă posibilitatea de a comunica informațiile menționate mai sus, în special în cazul unei amenințări grave și iminente pentru viața lor;
- Este posibil ca victima să nu conștientizeze pe deplin riscul pe care îl prezintă prezența unei arme de foc și să nu raporteze acest fapt, considerându-l irelevant.

Având în vedere aceste fapte, colaboratorii de poliție trebuie să colecteze următoarele informații:

- Informațiile operative din teren;
- Informații de la serviciile specializate de asistență și sprijin, dacă victima a apelat la ele solicitând ajutor;
- Informații de la o persoană de încredere, dacă victima are una.

Caseta 2: Tehnologiile noi – imprimarea 3D

Accesul agresorului la tehnologiile noi care permit, de exemplu, fabricarea armelor de foc prin imprimare tridimensională (3D), poate prezenta un risc considerabil. Imprimarea 3D, cunoscută și sub denumirea de fabricație aditivă, este o tehnologie prin care straturi de material sunt suprapuse succesiv, sub control computerizat, și astfel se obține un obiect tridimensional.

În ultimii ani, imprimantele 3D au devenit treptat tot mai accesibile pe piață și sunt utilizate în diferite domenii, inclusiv în industria auto, industria aerospațială, arhitectură, apărare și producția echipamentelor medicale. În anii anteriori, imprimarea 3D a devenit cunoscută ca o metodă relativ simplă de fabricare a armelor de foc, ceea ce a generat preocupări cu privire la posibilitatea proliferării acestora, la apariția unor breșe de securitate și chiar la încurajarea terorismului.

Având în vedere dezvoltarea rapidă a tehnologiei de imprimare 3D, scăderea prețurilor imprimantelor 3D și ale consumabilelor, precum și apariția pe piață a unor materiale noi și îmbunătățite, este esențial ca instituțiile competente să se familiarizeze cu caracteristicile acestei tehnologii și să monitorizeze situația pentru a putea reacționa la timp. Dezvoltarea tehnologiei de imprimare 3D generează o serie de provocări, precum controlul fabricării neautorizate a armelor de foc, aplicarea restricțiilor privind fișierele digitale referitoare la armele de foc disponibile pe Internet, identificarea și urmărirea armelor de foc fabricate prin imprimare 3D, posibilitățile limitate de aplicare a tehnicilor criminalistice etc.

C) Agresorul are acces la arme de foc în cadrul exercitării atribuțiilor sale de serviciu și este instruit cum să le utilizeze

- Agresorul are acces autorizat la o armă de foc având în vedere ocupația sa actuală sau anterioară (este sau a fost polițist, militar sau angajat al unei alte instituții care l-a autorizat să poarte arme, precum un angajat al serviciului de informații, al poliției judiciare, al serviciului vamal sau al serviciilor penitenciare, este pădurar, agent de securitate bancară, agent de securitate al unui muzeu etc., angajat al unei companii private de securitate, angajat al unui magazin de arme de foc, angajat al unui serviciu de protecție a terenurilor agricole sau paznic de vânătoare)?
- Agresorul este autorizat să poarte o armă de serviciu în cadrul îndeplinirii atribuțiilor sale de serviciu?
- Agresorul este membru al unei asociații de vânătoare sau de tir sportiv?
- Există indicii că agresorul ar putea deține arme sau ar putea avea acces la acestea ca urmare a practicării unui anumit hobby (tir cu arcul, vânătoare sau activități similare)?

D) Agresorul ar putea avea acces cu ușurință la arme de foc

- Agresorul a amenințat anterior victima cu utilizarea unei arme de foc;
- Agresorul a amenințat victima cu utilizarea unei arme de foc în cadrul incidentului sesizat;
- Pe baza informațiilor operative disponibile, agresorul i-a comunicat victimei sau a amenințat-o prin intermediul unei alte persoane că va utiliza o armă de foc împotriva acesteia;
- Agresorul a amenințat victima în prezența polițiștilor;
- Agresorul amenință că se va sinucide;
- Amenințarea cu utilizarea armei de foc poate include și demonstrarea acesteia cu scopul de a induce victimei o stare de teamă;
- Istoricul agresorului (dosarul și antecedentele penale, apartenența la un grup infracțional, faptul că se află în atenția poliției, existența unor informații operative care indică deținerea ilegală a uneia sau a mai multor arme, precum și agresorul le-a comunicat altor persoane că va utiliza una sau mai multe arme împotriva victimei etc.).

E) Indicatorii vizuali ai posesiei (i)legale a armelor de foc

În afară de indicatorii menționați mai sus, în timpul intervenției trebuie acordată atenție prezenței următoarelor obiecte/indicatori, care ar putea sugera faptul că agresorul deține (i)legal arme de foc sau are acces la acestea:

1. Muniție sau ambalaje pentru muniție

Sursa: SEESAC

2. Seif de păstrare

Sursa: Shutterstock

3. Încărcătoare de armă

Sursa: Shutterstock

4. Trofee: vânătoare sau tir sportiv

Sursa: iStock

5. Ulei pentru arme sau instrumente de curățare

Sursa: Shutterstock

6. Instrument de reîncărcare a muniției

Sursa: Shutterstock

7. Găuri de glonț în copaci sau în plăci în grădină

Sursa: Shutterstock

8. Deținerea țintelor de tir

Sursa: Shutterstock

▼ REȚINEȚI

În cazul în care o armă de foc deținută legal de către agresorul posibil a fost confiscată, verificați dacă a fost adoptată vreo decizie privind restituirea acestei arme și, respectiv, dacă arma a fost restituită agresorului.

Caseta 3: Verificarea rețelelor sociale și a prezenței online

Conturile agresorului pe rețelele sociale pot prezenta indicii de utilizare posibilă a armelor de foc. Orice activitate, care ar putea constitui un semnal de alarmă, trebuie abordată cu atenție.

În ceea ce privește activitatea pe rețelele sociale și prezența online, trebuie acordată o atenție deosebită oricărui conținut care:

- promovează și idealizează violența în orice context;
- conține atitudini misogine, discurs instigator la ură împotriva femeilor și fetelor sau alte prejudecăți exprimate în mod accentuat împotriva femeilor;
- justifică sau incită la violența împotriva femeilor și fetelor și la violența bazată pe gen, inclusiv violența sexuală, hărțuire și abuz;
- exprimă o atitudine pozitivă față de atacurile armate în masă, inclusiv prin postări despre autorii atacurilor armate în masă din trecut;
- conține discurs instigator la ură sau atitudini violente față de anumite grupuri clasificate, de exemplu, în funcție de etnie, orientare sexuală, identitate de gen, dizabilitate, vârstă, religie;
- indică implicarea în acțiuni de intimidare online și/sau hărțuire online/criminalitate cibernetică;
- indică apartenența la o bandă;
- indică radicalizare și extremism violent;
- promovează violența la evenimente sportive;
- promovează conducerea periculoasă, imprudentă sau neglijentă;
- indică acte de cruzime față de animale.

ETAPA 4:

Intervenția

A) Asigurarea siguranței personale și a siguranței victimelor

Colaboratorii de poliție care participă la intervenție sunt obligați să oprească violența, dacă aceasta are loc, să separe victima de agresor, să elimine orice pericol imediat pentru victimă și să prevină producerea unor acte de violență ulterioare.

Atunci când există indicii de deținere sau acces la arme de foc în cadrul incidentului raportat, colaboratorii de poliție trebuie să ia toate măsurile necesare pentru a-și asigura propria siguranță, precum și siguranța victimei și a altor persoane.

În afară de procedurile operaționale standard aplicabile în situația respectivă, trebuie luate următoarele măsuri de securitate în ceea ce privește armele de foc:

- În cazul în care există indicii că agresorul este înarmat, după sosirea la locul incidentului, colaboratorii de poliție trebuie să analizeze și să evalueze situația pentru a alege modalitatea cea mai sigură și eficientă de abordare a locului incidentului și a agresorului. După dispecerizarea unui echipaj de patrulare, colaboratorii de serviciu sunt obligați să efectueze în continuare toate verificările necesare în evidențele disponibile și să comunice fără întârziere polițiștilor deplasați la fața locului rezultatele acestor verificări.
- În timpul intervenției poliției, dacă un polițist observă o armă de foc la o persoană, acesta trebuie să întreprindă toate măsurile de siguranță necesare pentru a asigura propria siguranță și siguranța celorlalte persoane prezente.
- Agresorul care are la sine o armă trebuie menținut sub supraveghere permanentă până vor veni colaboratorii de poliție.
- În timpul contactului cu persoana respectivă, polițistul trebuie să împiedice accesul agresorului la armă, astfel încât să poată prelua personal arma și să o pună într-un loc sigur.
- Polițiștii trebuie, de asemenea, să efectueze un control corporal al agresorului, deoarece acesta ar putea să aibă la sine și alte arme ascunse. În cazul în care agresorul este condus la secția de poliție, efectuarea controlului corporal este obligatorie pentru a se asigura că acesta nu are la sine alte arme ascunse în îmbrăcăminte.

B) Securizarea și ridicarea urmelor acțiunilor infracționale și a armelor de foc

În cazurile în care a fost utilizată o armă de foc (sau arma de foc este obiectul unei infracțiuni), se aplică procedurile operaționale standard privind cercetarea locului incidentului. Este deosebit de important să se evite contaminarea probelor. Echipa de

cercetare la fața locului trebuie să se deplaseze la locul incidentului și să efectueze cercetarea pentru a identifica, a documenta, a fixa și a ridica toate urmele relevante pentru anchetă. În caz de necesitate, se va fixa un perimetru de securitate până la sosirea echipei specializate.

C) Ridicarea armelor de foc

Dacă nu s-a folosit o armă de foc, colaboratorii de poliție, acționând ca răspuns la orice sesizare a cazurilor de violență în familie (indiferent de rezultat), întotdeauna:

- **Vor ridica toate armele de foc, muniția și permisele de armă de la toate persoanele implicate în incident (fie în calitate de victime, fie ca agresori), precum și de la membrii familiei care locuiesc sau se află la adresa agresorului sau a victimei (și anume, care fac parte din aceeași gospodărie, indiferent de domiciliul sau reședința lor oficială).**
- **În cazul în care orice persoană implicată în incident deține o armă aflată într-un alt loc, întreprindeți măsurile necesare pentru identificarea și ridicarea imediată a acesteia.**
- **Confiscați toate armele de foc deținute ilegal și sesizați organele competente în vederea inițierii procesului penal pentru comiterea acestei infracțiuni.**

În cazul în care autorul unui incident de violență în familie este polițist, militar sau un alt specialist autorizat să poarte arme de foc, arma de foc deținută în proprietate personală trebuie ridicată imediat. De asemenea, superiorul său direct trebuie să îi ridice temporar, fără întârziere, arma de serviciu.

D) Armele de foc aflate în posesie ilegală

În cazul în care există indicii și, în timpul intervenției, colaboratorii de poliție au motive rezonabile să suspecteze că persoana reclamată pentru violență sau unul dintre membrii gospodăriei ar putea deține ilegal o armă de foc, aceștia vor lua imediat și fără întârziere toate măsurile necesare pentru a găsi arma, inclusiv vor efectuarea o **percheziție în conformitate cu procedurile aplicabile. Colaboratorii de poliție vor coordona aceste măsuri cu procuratura competentă.**

Aceste proceduri sunt obligatorii și în cazurile în care informațiile privind posesia ilegală posibilă a unei arme de foc sunt obținute de la victimă, membrii familiei sau alte persoane, inclusiv de la vecini.

În cazul existenței unor indicatori privind posesia ilegală a unor arme, colaboratorii de poliție acordă prioritate propriei siguranțe, siguranței victimei, precum și siguranței celorlalte persoane.

În continuare, colaboratorii de poliție vor întreprinde următoarele măsuri:

- Vor stabili imediat supravegherea și controlul asupra persoanei care ar putea deține o armă;
- Persoana respectivă trebuie să rămână împreună cu colaboratorii de poliție și nu va putea părăsi în mod independent locul sau nu va putea să se deplaseze singură prin clădire, casă sau apartament;
- Persoanele, a căror prezență nu este necesară, vor fi evacuate din clădire sau din spațiul respectiv;
- Nicio persoană nu trebuie să aibă acces, fără autorizație, în clădire sau în zona în care urmează să fie efectuată cercetarea;
- Cercetarea se efectuează în conformitate cu prevederile legale relevante și cu procedurile aplicate în mod obișnuit în astfel de situații;
- De la membrii familiei vor fi luate declarații cu privire la posibila deținere și prezență a armelor.

Colaboratorii de poliție efectuează aceleași proceduri și în situațiile în care o persoană deține legal o armă care trebuie ridicată, însă persoana:

- declară că nu știe unde se află arma;
- declară că arma a fost furată, însă nu a raportat acest fapt;
- evită să spună unde se află arma.

În cazurile specifice în care există motive întemeiate să se presupună că ar putea fi găsite arme de foc deținute ilegal, ar putea fi necesar sprijinul unităților canine (K9) sau ar putea fi utilizat un dispozitiv electronic de detectare.

▼ REȚINEȚI

Înainte de orice manipulare, indiferent dacă arma este găsită la fața locului, observată la o persoană sau depistată în urma altor acțiuni, inclusiv în urma ridicării acesteia, după fixarea corespunzătoare a urmelor, este obligatoriu ca fiecare armă să fie considerată ca fiind încărcată și pregătită pentru tragere și respectiv să se procedeze la extragerea încărcătorului cu muniție, atunci când este posibil, să se verifice camera cartușului și doar după ce, în urma tuturor verificărilor, s-a stabilit fără dubii că arma este descărcată, colaboratorii de poliție o pot manipula în continuare.

În cazul revocării permisului de armă, ar putea fi necesare măsuri concrete pentru a proteja partenerul titularului permisului sau al solicitantului de răzbunare.

E) Prezența explozivilor și a dispozitivelor explozive

În cazul observării unor obiecte suspecte, care ar putea fi dispozitive explozive, acestea nu trebuie atinse. Situația trebuie raportată imediat unității operative competente, solicitând totodată și intervenția unității specializate în protecția împotriva explozivilor.

ETAPA 5:

Acțiunile ulterioare incidentului

În urma ridicării, armele de foc trebuie păstrate în condiții de siguranță într-o cameră pentru corpuri delicte sau într-un alt loc special.

În cazul în care persoana reclamată pentru violență în familie este titulara unui permis de armă, iar arma de foc a acesteia este ridicată temporar în urma sesizării cazului de violență în familie, **eligibilitatea acesteia de a deține permisul de armă trebuie neapărat verificată pentru a stabili dacă îndeplinește toate criteriile de eligibilitate** prevăzute de Legea privind armele**. Această verificare trebuie inițiată în urma oricărei sesizări a comportamentului violent sau în cazul în care există suspiciuni rezonabile că arma de foc ar putea fi utilizată în mod abuziv.**

Având în vedere că conform prevederilor Legii privind armele, pentru a deține un permis de armă, comportamentul solicitantului nu trebuie să indice faptul că ar putea fi pericol pentru sine sau pentru alte persoane sau pentru ordinea și liniștea publică și nu trebuie să existe indicii că arma de foc ar putea fi utilizată în mod abuziv, **procedura de revocare a permisului de armă va fi inițiată în scopul minimizării eficiente a riscurilor și prevenirii apariției, repetării sau escaladării ulterioare a violenței în familie sau de alt tip.**

▼ REȚINEȚI

Atunci când evaluați dacă titularul permisului de armă îndeplinește în continuare condițiile pentru deținerea acestuia, aveți în vedere faptul că deținerea unei arme de foc este o posibilitate prevăzută de lege, însă care presupune și o serie de obligații stricte.

Decizia trebuie luată analizând toate circumstanțele relevante, care ar putea indica asupra posibilității utilizării abuzive a armei de foc, inclusiv: rezultatele incidentelor de violență în familie sesizate; dacă au fost formulate acuzații penale sau contravenționale; dacă au fost sau sunt în curs de inițiere procese judiciare; dacă au fost dispuse măsuri de urgență și alte măsuri de protecție și care anume; dacă acestea sunt în vigoare; dacă măsurile de urgență și alte măsuri de protecție au fost încălcate și care anume; dacă există informații operative privind încălcarea unor măsuri, caz care nu a fost sesizat sau soluționat; opinia victimei și a membrilor familiei cu privire la deținerea armelor, dacă sunt de acord, dacă își exprimă îngrijorarea sau teama în timpul discuțiilor pe acest subiect, sau alte impresii personale ale colaboratorului de poliție care indică faptul că aceste persoane au temeri și îngrijorări în acest sens; relația actuală a titularului permisului cu victima; comportamentul solicitantului după sesizarea cazului de violență, în special în

timpul discuțiilor despre violența raportată; riscurile identificate la momentul sesizării cazului de violență; opinia colaboratorului de poliție competent care a instrumentat cazul.

▼ REȚINEȚI

Deciziile care implică cel mai mare risc includ:

- Decizia de a nu revoca permisul a fost luată în urma unei evaluări a eligibilității cauzate de producerea unui incident. Aceasta include cazurile în care armele de foc au fost confiscate pentru a finaliza astfel de verificări, iar ulterior s-a decis asupra restituirii acestora.
- Un permis este acordat sau reînnoit chiar și în cazurile în care există dovezi de violență, abuz în familie sau existența unor afecțiuni medicale incompatibile cu deținerea unei arme de foc, sau o persoană din anturajul titularului și-a exprimat îngrijorările în acest sens, însă în urma evaluării s-a stabilit că solicitantul este eligibil.

Pe baza constatărilor prezentate într-un raport cuprinzător, departamentul administrativ competent va lua deciziile ulterioare cu privire la armele de foc. Acest departament trebuie să informeze colaboratorii poliției pentru combaterea criminalității care intervin în cazurile raportate cu privire la rezultatul procesului decizional. De asemenea, pot fi necesare măsuri active pentru protejarea partenerului titularului permisului împotriva unei eventuale răzbunări ca urmare a revocării permisului.

Aceste măsuri sunt deosebit de importante, deoarece există o serie de circumstanțe care îl pot determina pe agresor să utilizeze arma de foc după producerea unui incident de violență în familie. Circumstanțele, care trebuie abordate de colaboratorii de poliție cu o atenție deosebită, sunt următoarele:

Circumstanțele care necesită măsuri de precauție

1. O femeie, care a fost victima violenței în familie, părăsește agresorul sau s-a separat recent de acesta (cu până la 1 an în urmă);
2. O femeie, care a fost victima violenței în familie, inițiază un proces de divorț, în special în cazul în care partenerul său nu vrea să divorțeze;

3. O femeie, care a fost victima violenței în familie, inițiază/solicită modificarea condițiilor de custodie asupra copiilor sau a drepturilor de vizitare a acestora sau există un conflict cu privire la relația personală cu copiii/custodia asupra acestora;
4. O femeie, care a fost victima violenței în familie, inițiază/solicită modificarea pensiei de întreținere pentru copii;
5. O femeie are un partener nou;
6. O femeie, care a fost victima violenței în familie, își schimbă domiciliul sau locul de reședință;
7. O femeie sesizează acte de urmărire sau hărțuire din partea agresorului, inclusiv mesaje, apeluri telefonice sau interacțiuni nedorite pe rețelele sociale;
8. O femeie sesizează că partenerul insistă să continue viața împreună și manifestă gelozie;
9. O femeie își exprimă teama sau îngrijorarea pentru propria siguranță sau siguranța copiilor sau a altor membri ai familiei.

În urma unui incident de violență în familie, trebuie acordată o atenție deosebită cazurilor în care împotriva agresorului a fost emis un ordin de restricție temporară, în special atunci când acesta este legat cu ridicarea armelor de foc.

În cele din urmă, colaboratorii care intervin au un rol important în documentarea incidentelor de violență în familie și a măsurilor întreprinse în cazurile în care a fost prezentă și/sau a fost utilizată abuziv o armă de foc. Astfel, documentarea corectă și raportarea periodică a acestor cazuri sunt esențiale pentru a asigura tragerea agresorului la răspundere și prevenirea unor acte de violență ulterioare.

I Definițiile din acest capitol sunt preluate din Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice.

II Pentru mai multe informații, consultați *OSCE-led Survey on Violence Against Women - Main Report [Studiul privind violența împotriva femeilor coordonat de OSCE – Raport principal]*. Acest raport prezintă rezultatele comparabile la nivel interregional ale studiului OSCE privind bunăstarea și securitatea femeilor, realizat în anul 2018 în jurisdicții selectate din Europa de Sud-Est și de Est. Cercetarea coordonată de OSCE a inclus o componentă cantitativă și una calitativă și a fost realizată în scopul prezentării unor date comparabile privind diferitele forme de violență cu care se confruntă femeile în copilărie și pe parcursul vieții. În cadrul cercetării a fost examinată violența suferită de femei atât în contexte conflictuale, cât și în contexte neconflictuale, precum și impactul violenței împotriva femeilor și fetelor, inclusiv consecințele sale de durată. Au fost adresate întrebări privind normele și atitudinile referitoare la violența împotriva femeilor pentru a înțelege mai bine cauzele subiacente ale violenței.

III SecuriMeter 2023– Sondaj de opinie publică privind securitatea, Consiliul de Cooperare Regională, 2023.

IV SecuriMeter 2022– Sondaj de opinie publică privind securitatea, Consiliul de Cooperare Regională.

V Sursa: Gender and Small Arms in Southeast Europe *[Genul și armele de calibru mic în Europa de Sud-Est]*, SEESAC, 2016.

VI Analysis of cases of femicide committed by firearms (June 2017 - June 2020) *[Analiza cazurilor de feminicid comise cu arme de foc (iunie 2017 – iunie 2020)]*. PNUD Serbia, 2021.

VII Ibid.

VIII A guide to risk assessment and risk management of intimate partner violence against women for police, European Institute for Gender Equality, *[Ghid privind evaluarea și gestionarea riscurilor de violență exercitată de partenerul intim împotriva femeilor, destinat poliției, Institutul European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați, 2019.]* 2019.

SEESAC

Biroul de control pentru Europa de Sud-Est și de Est
asupra armelor de calibru mic și a armamentului ușor (SEESAC)

Bulevar Zorana Đinđića 64, 11000 Belgrade, Serbia
Tel.: +381 11 415 5300
E-mail: seesac@undp.org
www.seesac.org

Funded by
the European Union

Activitate în cadrul:

RegionalCooperationCouncil